

## **PROGRAM EDUKACJI REGIONALNEJ „POWIAT ŁĘCZYŃSKI I JEGO OSOBLIWOŚCI.”**

### **WSTĘP**

Życie i nauka dzieci w młodszym wieku szkolnym często ogranicza się do kontaktu uczniów ze szkołą, rodziną i swoją miejscowością. Jest to najbliższy im świat, w którym żyją na co dzień, który tworzy najbliższy krajobraz, wszystko co jest wokół obecne: przyroda, ludzie i tworzona przez nich kultura.

Poprzez program edukacji regionalnej „Powiat łęczyński i jego osobliwości”, który jest zgodny z „Podstawą programową”, chcemy wspólnie z uczniami, rodzicami i nauczycielami poznać kulturę, przeszłość, ciekawych ludzi żyjących w naszym regionie, jego rozwój oraz osobliwości przyrodnicze.

Celem nadrzędnym, który powinien przyświecać nauczycielom powinno być kształtowanie poczucia własnej tożsamości oraz krzewienie dumy ze swojej „małej ojczyzny”. Jak ważna jest edukacja regionalna może świadczyć dokument: „Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe”, wydany przez MEN w Warszawie w 1995r. Określono w nim, że głównym celem edukacji regionalnej powinno być „kształtowanie poczucia własnej tożsamości nie jako postawy separacji, ale jako fundamentu tworzenia postaw otwartych, liberalnych, nastawionych na pluralizm różnych ludzkich kultur i ich zrozumienie(...).Zasadniczym warunkiem zachowania własnej kultury i jej trwania jest przekaz dziedzictwa kulturowego(...),który odbywa się przede wszystkim poprzez przyjęcie wartości tkwiących w bezpośrednim przyrodniczym i kulturowym otoczeniu człowieka”.

Właśnie region zajmuje szczególne miejsce w kształceniu zintegrowanym.

*Bocian będący symbolem wiosny i radości zakłada gniazdo, składa jaja, wychowuje młode, które uczą się latać poznając na początku swoją najbliższą okolicę. Szybuje coraz wyżej, dalej i dalej ,aby poznać ojczyznę i świat. Pamięta, gdzie jest jego gniazdo, wie, gdzie jest jego miejsce – w jego „małej ojczyźnie” i tam ciągle więc powraca.*

Z tym przykładem kojarzą się uczniowie, którzy między innymi poprzez szkołę uczą się , nabywać doświadczenie i pielęgnować wartości mówiące, że rodzina, środowisko lokalne i Ojczyzna wzbogacają życie człowieka o walory, których nikt i nic nie zastąpi.

Program ten skierowany jest do nauczycieli kształcenia zintegrowanego, którzy czują potrzebę przybliżenia uczniom wiedzy o ich najbliższym otoczeniu. Treści tego programu powinny być realizowane w procesie kształcenia, gdyż stanowią rozszerzenie wiedzy z zakresu edukacji regionalnej. Program ten uwzględnia ponadto możliwości psychofizyczne dziecka w młodszym wieku szkolnym. Treści w nim zawarte zgodne są z podstawą programową, w związku z czym może on posłużyć jako podstawa do tworzenia własnych, zmodyfikowanych programów edukacji regionalnej.

### **CELE PROGRAMU**

Podstawowym celem programu jest przede wszystkim budzenie poczucia przynależności do własnego regionu – powiatu łęczyńskiego. W trakcie realizacji zagadnień programowych uczniowie zostaną wyposażeni w zasób wiedzy o swojej najbliższej okolicy. Poznają własne dziedzictwo kulturowe. Celem tego programu jest także wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodziną i szkołą oraz budzenie poczucia odpowiedzialności za swoją małą ojczyznę.

Cele te zostaną zrealizowane poprzez:

- gromadzenie pamiątek z przeszłości;
- zdobywanie wiedzy o środowisku przyrodniczym, kulturowym i historycznym regionu;
- zdobywanie wiedzy o tradycjach, obyczajach, obrzędach ludowych, zajęciach ludności i ich języku;
- kształtowanie więzi emocjonalnej z regionem;
- budzenie wrażliwości na piękno otaczającej nas przyrody;
- poznanie obiektów zabytkowych i miejsc pamięci narodowej;
- poznanie zakładów pracy i ich znaczenia dla rozwoju regionu;
- kształtowanie poczucia przynależności do określonej społeczności;
- kształcenie umiejętności korzystania z zasobów bibliotecznych i urzędzeń medialnych.

## **STRUKTURA I UKŁAD TREŚCI**

Program „Powiat łęczyński i jego osobliwości” ma postać tabelaryczną. Tabela zawiera cztery elementy:

- zagadnienia,
- treści kształcenia,
- umiejętności ucznia,
- sposób realizacji.

Materiał zawarty w tym programie przeznaczony jest do realizacji w klasach I – III szkoły podstawowej. Treści zawarte w tym programie ułożone są zgodnie z zasadą stopniowania trudności. Uczniowie kształtują swój związek z powiatem łęczyńskim od tego co jest im najbliższe. Poznają go przechodząc od historii i tradycji swojej rodziny, klasy, szkoły i miejscowości do związków regionu z Polską i Europą.

Zagadnienie	Treści kształcenia	Umiejętności ucznia	Sposób realizacji
Codzienne życie mojej rodziny.	Tradycja w mojej rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna tradycje obchodów świąt w rodzinie,</li> <li>-zna kilka potraw związanych z kultywowaniem świąt liturgicznych,</li> <li>-czuje się współodpowiedzialnym członkiem rodziny tworzącym jej najnowszą historię,</li> <li>-umie wymienić nazwy świąt ważnych w życiu rodziny, wyjaśnia pojęcia: tradycja, zwyczaj, obrzęd.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-rozmowa z domownikami,</li> <li>-poznawanie i śpiewanie pieśni i przyśpiewek,</li> <li>-wystawa pamiątek rodzinnych,</li> <li>-wykonywanie ozdób choinkowych,</li> <li>-słuchanie i śpiewanie kolęd,</li> <li>-wykonywanie pisanek, kraszanek, palmy wielkanocnej,</li> <li>-wykonanie książeczki „Ja i tradycja w rodzinie.”</li> </ul>
	Pochodzenie nazwisk i przydomków.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna pochodzenie swojej rodziny,</li> <li>-wie skąd wzięły się przydomki jakie noszą członkowie rodziny, umie sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny, zna strukturę swojej rodziny,</li> <li>-zna wiek członków swojej rodziny.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wywiady i rozmowy z członkami swojej rodziny,</li> <li>-oglądanie zdjęć rodzinnych.</li> <li>-wykonanie drzewa genealogicznego,</li> </ul>
	Zajęcia członków rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna swoje obowiązki jako członek rodziny,</li> <li>-wie, czym zajmują się poszczególni członkowie rodziny,</li> <li>-szanuje pracę swoich rodziców,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-spotkania z rodzicami (strażak, policjant, górnik, pielęgniarka)</li> </ul>

Moja klasa i szkoła.	<p>Dom i jego otoczenie.</p> <p>Klasa szkolna Jako miejsce nauki i nie tylko</p>	<p>-podaje swój dokładny adres zamieszkania, -rozpoznaje swój budynek mieszkalny wśród innych, -zna historię swojego domu(wie kto go zbudował i z jakich materiałów).</p> <p>- potrafi opisać wygląd sali lekcyjnej oraz wymienia jej wyposażenie, - zna swoje koleżanki i kolegów z klasy oraz wie czym się interesują, - zna swoje prawa i obowiązki, - wie, że jest członkiem społeczności klasowej, - umie współdziałać z kolegami</p>	<p>-spacer po rodzinnej miejscowości, wywiad z dziadkami, rodzicami, -wykonanie makiety podwórka</p> <p>- swobodne wypowiedzi na temat życia klasie, - prace plastyczne wykonane techniką kolażu pt.: „Mój kolega, koleżanka z ławki szkolnej”, „ Fragment z życia mojej klasy”, - założenie i prowadzenie kroniki klasowej</p>
	Klasa szkolna jako miejsce nauki i nie tylko.	<p>-potrafi opisać wygląd sali lekcyjnej oraz wymienia jej wyposażenie, -zna swoje koleżanki i kolegów z klasy oraz wie czym się interesują, -zna swoje prawa i obowiązki, -wie, że jest członkiem społeczności klasowej, -umie współdziałać z kolegami</p>	<p>-swobodne wypowiedzi na temat życia w klasie, -prace plastyczne wykonane techniką kolażu pt.: „Mój kolega, koleżanka z ławki szkolnej”, „Fragment z życia mojej klasy”. -założenie i prowadzenie kroniki klasowej.</p>

Szkoła i jej pracownicy.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-potrafi określić jak wygląda szkoła i jej otoczenie,</li> <li>-wie, jakie pomieszczenia znajdują się na terenie szkoły i jakie jest ich przeznaczenie,</li> <li>-zna zawody pracowników szkoły i wie na czym polega ich praca .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wycieczka po szkole,</li> <li>-wywiady z pracownikami szkoły.</li> </ul>
Poznajemy historię szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna historię swojej szkoły,</li> <li>-czuje się współtwórcą najnowszej historii szkoły,</li> <li>-dostrzega różnice w warunkach nauki w dawnej i współczesnej szkole.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-oglądanie kroniki szkoły i poznanie jej historii,</li> <li>-rozmowa z obecnym i byłym dyrektorem szkoły, oraz z miejscowymi seniorami .</li> </ul>
Tradycje i obrzędy w młodszej grupie szkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-rozumie konieczność brania udziału w uroczystościach organizowanych na terenie szkoły,</li> <li>-wie, jakie znaczenie ma PASOWANIE NA UCZNIĄ,</li> <li>-zna niektóre wróżby andrzejkowe,</li> <li>-wie na czym polega obrzęd topienia Marzanny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-recytowanie wierszy na uroczystościach szkolnych i klasowych,</li> <li>-wykonanie słomianej kukły</li> <li>-współudział w organizowaniu zabawy andrzejkowej i choinkowej.</li> </ul>
Ludzie zasłużeni dla szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna ludzi, którzy przyczynili się do rozwoju szkoły,</li> <li>-wie jaką rolę pełni Stowarzyszenie „OGNIWO”,</li> <li>-rozumie pojęcia: sponsor, mecenas.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-spotkanie z byłymi pracownikami szkoły,</li> <li>-wykonanie tablicy ze zdjęciami osób zasłużonych dla szkoły.</li> <li>-spotkanie z prezesem stowarzyszenia</li> </ul>

Moja miejscowość.	Dzieje mojej miejscowości.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna przeszłość Łańcuchowa,</li> <li>-potrafi wyjaśnić pochodzenie nazwy miejscowości,</li> <li>-zna nazwiska osób zasłużonych dla Łańcuchowa.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-konkurs znajomości historii Łańcuchowa,</li> <li>-korzystanie z publikacji dotyczących historii Łańcuchowa,</li> <li>-projekt: Łańcuchów – moja mała ojczyzna.</li> </ul>
	Osobliwości przyrodniczo – geograficzne.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-potrafi opisać krajobraz swojej miejscowości i opisać jej położenie na mapie ,</li> <li>-wie, na czym polega ochrona przyrody,</li> <li>zna rośliny chronione w obrębie miejscowości Łańcuchów i Wólka Łańcuchowska,</li> <li>-wie czym wyróżnia się jego miejscowość,</li> <li>-zna pomniki przyrody znajdujące się w Łańcuchowie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wycieczka po miejscowości, („Moja miejscowość w obiektywie” – wystawa fotograficzna.)</li> <li>-rozpoznawanie roślin chronionych w okolicy rzeki Wieprz,</li> <li>wykonanie zielnika roślin charakterystycznych dla tego regionu,</li> <li>-spotkanie z doktorem biologii UMCS.</li> </ul>
	Zajęcia ludności.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wie jakie były i są zajęcia ludności,</li> <li>-wie i rozumie pojęcia : rolnik, sadownik, ogrodnik.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-spotkanie z największym gospodarzem wsi, (w jego obejściu – oglądanie sprzętu rolniczego, budynków gospodarskich i hodowlanych zwierząt)</li> <li>-wykonanie albumu: „Praca rolnika w różnych porach roku”.</li> </ul>

Zabytki i miejsca pamięci narodowej.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna historię znajdującego się w Łańcuchowie pałacu,</li> <li>-zna nazwisko jego projektanta,</li> <li>-wie w jakim stylu zbudowany jest pałac,</li> <li>-zna obecnych właścicieli pałacu,</li> <li>-zna miejsca pamięci narodowej i sprawuje nad nimi opiekę,</li> <li>-zna historię kościoła parafialnego.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-opieka nad kopcem poległych żołnierzy,</li> <li>-rozmowa z właścicielami pałacu,</li> <li>-wycieczka do kościoła i rozmowa z księdzem.</li> </ul>
Zabudowa dawniej i dziś.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-porównuje dawne i współczesne budownictwo,</li> <li>-zna przeznaczenie niektórych przedmiotów używanych dawniej,</li> <li>wie jakie pomieszczenia znajdowały się w domu dawniej i jakie było ich przeznaczenie,</li> <li>-wie jakie pomieszczenia znajdują się obecnie w domach i jakie jest ich przeznaczenie i wyposażenie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wyjście do Izby Regionalnej znajdującej się w szkole i uzupełnianie jej o nowe eksponaty,</li> <li>-wycieczka do najstarszej zagrody wiejskiej i zmodyfikowanej obory.</li> </ul>
Język dawniej i dziś.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-potrafi zauważyć różnice między mową obecną, a dawną,</li> <li>-zna zwroty i wyrażenia charakterystyczne dla okolic Łańcuchowa.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-nagrywanie rozmów ze starszymi osobami,</li> <li>wykonanie słowniczka ilustrowanego dawnej mowy i uzupełnienie tablicy w Izbie Regionalnej,</li> <li>układanie opowieści z zastosowaniem zgromadzonego materiału językowego.</li> </ul>
Zwierzęta domowe i hodowlane.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-zna nazwy zwierząt domowych i hodowlanych,</li> <li>-wie jakie korzyści przynosi hodowla,</li> <li>-potrafi docenić pracę rolnika i jej trud.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-pogadanka,</li> <li>-oglądanie ilustracji zwierząt domowych i hodowlanych,</li> <li>-praca plastyczna „Mój czworonożny przyjaciel”.</li> </ul>

	Moja miejscowość częścią Polski i Europy.	-potrafi usytuować swoją miejscowość na mapie Polski i Europy, wie w jakim powiecie i województwie leży Łańcuchów, -wie jaka rzeka przepływa przez rodzinną miejscowość, -zna europejskie tradycje kulturowe.	-pogadanka na temat związków rodzinnych i wiejskich z kulturą, historią, gospodarką regionu, Polską i Europą. -słuchanie i nauka piosenek z różnych krajów.
Nasi sąsiedzi w gminie.	Nazwy najbliższych miejscowości i ich położenie.	-zna nazwy miejscowości sąsiadujących z Łańcuchowem , -wskazuje na mapie rodzinną miejscowość i miejscowości z nią sąsiadujące, poprawnie pisze nazwy miejscowości.	-wywiad z rodzicami, - pisanie nazw miejscowości w zeszycie, - wycieczka do Zespołu Szkół w Jaszczowie
	Krajobraz okolicy.	-dostrzega piękno krajobrazu okolicy, -odczuwa potrzebę obcowania z przyrodą, -zna rzeki przepływające przez teren gminy Milejów.	-wycieczka nad rzekę Wieprz, -pogadanka.
	Władze samorządowe.	-wie, gdzie mieści się urząd gminy, -zna budynek urzędu gminy, -zna pojęcia: radny, wójt.	-rozmowa z wójtem Gminy Milejów.
	Miejsca Pamięci Narodowej i zabytki naszej gminy.	-wymienia zbytki i miejsca pamięci narodowej, -dostrzega piękno architektoniczne Kościoła N.M.P. w Milejowie i pałacu w Łysołajach,	-wycieczka „ Szlakami zabytków gminy Milejów”.
Osobliwość ci powiatu.	Osobliwości krajobrazowe.	-zna położenie na mapie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego, -umie wyjaśnić pojęcie „Park Krajobrazowy” -rozumie konieczność ochrony przyrody.	-rozmowa -oglądanie fotografii „Pojezierza Łęczyńskiego”.



Flora i fauna.	-wie jakie rośliny i zwierzęta można spotkać na terenie powiatu, -potrafi wykonać zielnik	-rozmowa z pracownikiem UMCS – - dr B. Stańcem -spacer w poszukiwaniu żeremi bobrów, -wykonanie zielnika.
Zakłady przemysłowe.	-potrafi wymienić największe zakłady przemysłowe, -wie, jaką produkcją zajmują się znajdujące na terenie powiatu zakłady,	-wywiad z rodzicami -wycieczka do wybranego zakładu (np. Kopalnia Bogdanka, Fructo – Maj).
Ciekawi ludzie.	-wie, co znaczy termin „twórca ludowy”(wyroby ze słomy i wikliny, palmy wielkanocne) - rozumie i szanuje ludzi kultywujących tradycje zespołów ludowych, koła gospodyń wiejskich -	Spotkanie z osobą wyplatającą koszyki i nauka ich wyplatania, Udział w warsztatach twórczych, rękodzielniczych przy udziale Koła Gospodyń Wiejskich z Łańcuchowa
Zabytki i miejsca pamięci narodowej.	-zna „część starą” Łęcznej jako miasteczka żydowskiego, -wie jakie zabytki znajdują się na terenie powiatu	-oglądanie fotografii budowli zabytkowych, -rozmowa na temat osobliwości architektonicznych zabytkowych budowli, -rysowanie najpiękniejszych obiektów znajdujących się na terenie powiatu – konkurs plastyczny. Wycieczka turystyczna.
Tradycje kulturowe.	-zna tradycje i zwyczaje obchodzenia rocznic narodowych i lokalnych, -rozumie potrzebę kultywowania obchodów świąt narodowych,	-oglądanie na kasecie video powiatowych dożynek, -ognisko z zaproszonymi gośćmi: słuchanie opowiadań i przyśpiewek.

	Praca starosty.	-wie, gdzie znajduje się starostwo, -wie, na czym polega praca starosty	-rozmowa ze starostą
	Powiat częścią Polski i Europy.	-umie określić położenie geograficzne powiatu, -zna europejskie tradycje kulturowe, -wie co to znaczy być członkiem Unii Europejskiej	-praca z mapą, -rozmowa z pracownikiem AR i MR w Łęcznej -projekt edukacyjny: Jestem Europejczykiem.
Przyszłość mojego regionu.	Mój region za 100 lat.	-umie wykorzystać zdobyte wcześniej wiadomości, -rozumie co znaczy termin: „przyszłość” -potrafi wybiegać myślami w przyszłość	-Mój region za 100 lat – konkurs plastyczny i literacki.

## UWAGI O REALIZACJI

Program przeznaczony jest do realizacji w klasach I – III szkoły podstawowej przez okres trzech lat. Zakłada on rozszerzenie materiału o edukację regionalną. Program ten zgodny jest z podstawą programową i ściśle integruje się z „Programem nauczania dla I etapu – edukacji wczesnoszkolnej. Można go także realizować jako program rozszerzający z innymi programami dla I etapu kształcenia szkoły podstawowej.

Podstawowym warunkiem wpływającym na dobre efekty nauczania i uczenia się jest aktywność poznawcza uczniów.

Różnorodność form realizacji pozwoli poznać uczniom „małą ojczyznę” poprzez wielokierunkową aktywność. Należy łączyć metody podające z poszukującymi. Ważną metodą zdobywania wiedzy może się okazać metoda projektu edukacyjnego. Praca nad projektem wyzwala aktywność poznawczą ucznia, a pomoc nauczyciela ogranicza się do konsultacji.

Proponujemy stosowanie różnorodnych sposobów realizacji materiału: zajęcia w klasie, rozmowy, pogadanki, wycieczki, spotkania z ciekawymi ludźmi.

Realizacja tego programu stawia przed nauczycielem duże wymagania. Musi on posiadać jak największy zasób wiadomości o powiecie łęczyńskim, być dobrym przewodnikiem i badaczem zachęcającym dzieci do głębszego poznania regionu. Ponadto musi on wykazać się inicjatywą we współpracy z rodzicami i lokalną społecznością.

## OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Po zrealizowaniu programu regionalnego uczeń:

- zna swój adres,
- wymienia członków swojej rodziny i wie czym się zajmują,
- zna historię swojej rodziny
- zna swoje obowiązki jako członka rodziny, klasy, szkoły i społeczności lokalnej,

- wie, jak obchodzi się poszczególne święta i uroczystości rodzinne, szkolne i lokalne,
- wymienia zawody pracowników szkoły i wie na czym polega ich praca,
- rozumie konieczność aktywnego uczestniczenia w życiu rodziny, szkoły i regionu,
- określa położenie swojej miejscowości na mapie,
- wie jakie są zajęcia ludności,
- zna i szanuje pracę twórców ludowych,
- rozumie pojęcia związane z regionalizmem,
- zna podstawowe fakty z historii swojej miejscowości i regionu,
- określa cechy charakterystyczne swojego regionu,
- zna osobliwości kulturowe i przyrodnicze regionu,
- wie jakie zakłady przemysłowe znajdują się w powiecie,
- wymienia przedstawicieli władz gminnych i powiatowych,
- zna zabytki i miejsca pamięci narodowej regionu,
- odwiedza miejsca pamięci narodowej,
- dostrzega piękno swojego regionu,
- zna miejsca kultu sztuki sakralnej,
- wie, że jego Mała Ojczyzna jest częścią Polski i Europy.

-

## **EWALUACJA**

Realizując program regionalny uwzględniamy jego systematyczną ewaluację. Pomoże nam ona zbadać poziom zapamiętanej wiedzy przez uczniów, zdobytych umiejętności, jak również posłuży do zastanowienia się nad własną pracą i doskonaleniem programu. Będzie ona polegała na różnorodnych pracach twórczych takich jak:

- wykonywanie różnymi technikami prac plastycznych,
- naśladowanie i wykonywanie przedmiotów ludowych związanych z regionem,
- wykorzystanie zdobytych wiadomości w tworzeniu albumów, kronik, gazetek,
- prezentowanie przyspiewek z danego regionu,
- aktywnym uczestnictwie dzieci w konkursach, inscenizacjach i quizach,
- gromadzenie wyrażań, zwrotów, piosenek, faktów historycznych dotyczących danej miejscowości.

Jak realizacja tego programu wpłynęła na dziecko i jego rodzinę zbadamy za pomocą opracowanych i przeprowadzonych ankiet. Zaangażowanie rodziców, całych rodzin w kulturowe i historyczne poznanie miejscowości, regionu będzie świadczyło o efektach, celowości tego programu. Rozbudzone zainteresowania w klasach I-III, ukształtowane postawy, posłużą jako grunt do kontynuacji edukacji regionalnej na dalszych etapach nauczania.

# Przykładowe scenariusze zajęć

**Klasa:** pierwsza

**Temat:** *Tradycje bożonarodzeniowe w mojej rodzinie, dawniej i dziś.*

**Blok tematyczny:** Codzienne życie w mojej rodzinie

**Cele zajęć:**

- uczeń zna dawne i dzisiejsze tradycje bożonarodzeniowe specyficzne dla swojego miejsca zamieszkania,
- doskonali umiejętność przeprowadzania wywiadu,
- potrafi wyrobić sobie nawyk gromadzenia pamiątek związanych ze świętami Bożego Narodzenia,
- szanuje i kultywuje tradycję,
- doskonali umiejętność obserwacji, dzielenia się zdobytymi wiadomościami,
- jest wrażliwy na potrzebę integracji rodziny zależnej od kontynuowania tradycji

## Tok Zajęć

1. Rozwiązanie krzyżówki, której hasło nawiązuje do tematu lekcji.

- |                                 |             |
|---------------------------------|-------------|
| a) Jest nim Boże Narodzenie     | ( ŚWIĘTO )  |
| b) Maluje obrazy na szybie      | ( MRÓZ )    |
| c) Zimna pora roku              | ( ZIMA )    |
| d) Świeci na niebie             | ( GWIAZDA ) |
| e) Jest nim Mikołaj             | ( ŚWIĘTY )  |
| f) Zielona z szyszkami          | ( CHOINKA ) |
| g) Rozdaje prezenty pod choinkę | ( MIKOŁAJ ) |
| h) Przyjemnie go dostawać       | ( PREZENT ) |

2. Objaśnienie wyrazu „tradycje” wykorzystując słownik wyrazów obcych i własne skojarzenia.

3. Rozmowa o święcie Bożego Narodzenia i związanymi z nim tradycjami kultywowanymi w domach dzieci takich jak:

- wysyłanie kartek świątecznych,
- ozdabianie choinki,
- zostawianie upominków pod choinką,
- nieparzysta liczba potraw na Wigilię,
- kładzenie sianka pod obrus,
- na stole postawiony dodatkowo talerz dla niezapowiedzianego gościa,
- wspólne śpiewanie kolęd

4. Zapoznanie z gościem- babcią Martynki i Karoliny.

5. Wspomnienia babć o tradycjach bożonarodzeniowych z okresu

ich dzieciństwa ( kolędowanie, różne potrawy wigilijne, ścisły post, samodzielne wykonywanie ozdób choinkowych, wykonywanie szopki , Herody )

6. Zabawa w dziennikarzy – umiejętne zadawanie pytań przez dzieci.
7. Pokaz przez babcię wykonania ozdoby choinkowej i wspólne ich wykonanie.
8. Wspólny poczęstunek przygotowanej przez babcię kutii .
9. Wręczenie zaproszonym gościom dyplomu „**Przyjaciela Tradycji** „.

**Klasa:** druga

**Temat:** „*Mój sąsiad - Jaszczów. Historia i życie mieszkańców.*

**Blok tematyczny:** Nasi sąsiedzi w gminie

**Cele zajęć:**

- uczeń potrafi nawiązać kontakt z mieszkańcami Jaszczowa,
- zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące poznawanej miejscowości,
- potrafi usytuować Jaszczów na mapie i wie jak do niego dojechać,
- jest dobrym obserwatorem i słuchaczem,
- zna niektóre przyśpiewki miejscowych twórców ludowych,
- szanuje i podziwia poznanych artystów z zespołu „Jaszczowianki”
- potrafi się zintegrować z miejscowymi uczniami
- wie jak wygląda strój ludowy danego regionu i potrafi go opisać.

### **Tok lekcji**

Wycieczka zostaje zaplanowana wcześniej. Ze względu na pewne oddalenie tej miejscowości, organizujemy dojazd autobusem szkolnym do Zespołu Szkół w Jaszczowie. Tam nas oczekują uczniowie i nauczyciele klas zintegrowanych, którzy na to spotkanie zaprosili miejscowy zespół „ Jaszczowianki”. Wyjazd poprzedziliśmy lekcją o naszych sąsiadach w gminie. Poznaliśmy krótką historię Jaszczowa, jego położenie na mapie powiatu. Spotkanie ma poszerzyć zasób naszych wiadomości o tej miejscowości i jej mieszkańcach.

1. Powitanie przez uczniów i wychowawców nauczania zintegrowanego, oraz zapoznanie z tematem spotkania.
2. Zwiedzanie szkoły i oglądanie prac plastycznych dzieci.
3. Wspólne rozwiązywanie rebusów, których hasłem jest „JASZCZÓW”, „JASZCZOWIANKI”.
4. Odszukiwanie miejscowości na mapie regionu.
5. Zapoznanie z członkami zespołu ludowego „Jaszczowianki”.
6. Poznanie historii Jaszczowa, zespołu przekazanej przez ludową twórczynię panią
7. Oglądanie wystawy zdjęć, ilustracji związanych z Jaszczowem.
8. Konfrontacja zdobytej i przekazanej wiedzy. Zadawanie pytań.
9. Słuchanie przyśpiewek ludowych w wykonaniu zespołu.
10. Zapoznanie z poezją pani
11. Nauka ludowej przyśpiewki.

12. Podziwianie ludowego stroju charakterystycznego dla regionu.
13. „5 minutowa sesja fotograficzna”- rysowanie stroju ludowego.
14. Prezentacja grupowa wykonanych prac.
15. Zbieranie autografów pod wykonanymi pracami.
16. Wspólne wykonanie zdjęcia.
17. Wręczenie zaproszonym gościom i gospodarzom dyplomu – „PRZYJACIELE TRADYCJI” wraz z podziękowaniem.

**Klasa:** trzecia

**Temat:** *Przyroda w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym –  
- tworzenie zielnika.*

**Blok tematyczny:** Osobliwości powiatu

**Cele zajęć:** - uczeń zna położenie na mapie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego,  
- umie wyjaśnić pojęcie „ Park Krajobrazowy”,  
- rozumie konieczność ochrony przyrody,  
- wie jakie rośliny i zwierzęta można spotkać na terenie parku,  
- potrafi wykonać zielnik roślin charakterystycznych dla danego regionu,

### **Tok lekcji**

1. Nawiązanie do poprzedniej lekcji, której gościem był pracownik UMCS, będący też przewodnikiem po Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym w okolicy Łańcuchowa.
2. Przypomnienie pojęcia „ Park Krajobrazowy” w oparciu o notatki dzieci i słownik wyrazów obcych.
3. Wspólne oglądanie wystawy zdjęć z ostatniej wycieczki i rozpoznawanie poznanych miejsc, zwierząt, roślin.
  1. Określanie położenia Parku Krajobrazowego na mapie.
  2. Zespołowe utworzenie słownika nazw zwierząt typowych dla tego Parku Krajobrazowego, oraz poznanych roślin charakterystycznych dla tego regionu.
  3. Dobieranie odp. podpisów do zebranych i zasuszonych roślin, oraz ilustracji zwierząt.
  4. Konfrontacja międzyzespołowa.
  5. Zapoznanie z budową zielnika i jego wykonanie (zwrócenie uwagi na umiejętne rozmieszczenie roślin, podpisywanie nazwami rzeczywistymi, estetykę wykonanej pracy).
  6. Dokończenie tworzenia zielnika w domu przy pomocy rodziców.
  7. Wspólna ocena zielników na lekcji lub zebraniu klasowym rodziców.

## LITERATURA DLA UCZNIĄ I NAUCZYCIELA

1. Adamczyk S., i inni (red) „Powiat łęczyński – monografia krajoznawcza. Łęczna 2001
2. Bednarek S. (red.) „ Edukacja regionalna – dziedzictwo w zreformowanej szkole. Materiały dla nauczycieli. Wrocław 2000.
3. Bednarek S. (red.) Regionalizm polski u progu XXI wieku. Wrocław1994
4. Dziedzictwo kulturowe w regionie-założenia programowe. MEN Warszawa 1995
5. Komorowska H. „O programach prawie wszystko”. Warszawa 1999
6. Podstawy programowe dla szkół podstawowych i gimnazjów. MEN Warszawa 1999
7. Tabaczewska S „Parafia Łańcuchów na przełomie XIX i XX wieku (Praca magisterska”.
8. Wójcik M. „Dzieje Szkoły Podstawowej w Łańcuchowie w latach 1905 – 2001” monografia opracowana na podstawie kronik. Milejów 2001

### CZASOPISMA

- 1.Merkuriusz Łęczyński.
- 2.Zeszyty Milejowskie.